

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglas: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglas,
poslano ter notice isti
prostor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Francišanska ulica 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Washintonska konferenca.

Pred enim mesecem, ko se je ta konferenca sešla in že davno prej smo imenovali to konferenco razorožitveno konferenco. Marsikdo je tudi bil tako niven, ki je mislil, da gre tej gospodi res za plemenit načrt razoroženja, zlasti sedaj, ko je rodila vojna tako zle posledice. Že takrat smo trdili, da je nezmisljivo, če pričakujemo, da se bodo zmagovalci v svetovni vojni, ki so sami oboroženi do vratu, resno bavili z razoroženjem.

Strah in medsebojno nezaupanje je bila tista sila, ki je gnala Zedinjene države, Anglijo, Francijo in Japonsko tja na konferenco. Vse te države imajo bogastvo, imajo posest, kolonije. Toda, ker so si sosedje, so hoteli skleniti pogodbo, po kateri bi se iznebili nevarnosti, da jim sosed gospodarsko ali politično škoduje. Ohraniti si hočejo posestno stanje na podlagi dogovora, da ne bo pretela vojna njim med seboj, pa tudi, če bi sovražnik bil izven te pogodbe, so si dolžne pogodbenice države med seboj pomagati. Konferenca je torej vse pripravila, da bo vojna še večja, še lujska, ko pride do vojne.

Rezultat konference, ki je trajala nad mesec dni, so naslednji sklepi, ki so jih podpisali za Ameriko Hughes, za Anglijo Balfour, za Japonsko princ Tohugava, za Francijo Viviani:

1. Štiri signatarne velesile se obvezujejo, da bodo spoštevale pravice, ki se tičejo vsega njihovega tihomorskega obočja. Če nastanejo med katerikoli državami, ki so ta dogovor sklenile, kakšni spori glede na te teorije, se bodo morale vse skupaj zbrati na konferenco, da se spor sporazumno poravnata.

2. Če bi se te pravice ogrožale od strani kakšne druge velesile, pa se bodo velesile, ki so ta dogovor podpisale, medsebojno domenile, kako bi v medsebojnem sporazumu pravice katerekoli izmed njih zaščitile.

3. Dogovor velja deset let in avtomatično ohrani dalje svojo pravovelnost za vse iste signatarne države, ki bi se ne odpovedale temu dogovoru pod pogojem, da odpoved napovejo eno leto prej.

4. Dogovor se bo ratificiral potem, ko se sprejme v vsaki državi običajnim parlamentarnim potom.

Največ skrbi pa je delala obsežna Kitajska. Kitajska je bogata na rudah in premogu in tudi na lesu. Vse mogočne kapitalistične države bi se rade tam usidrale s svojim kapitalom, zlasti soseda Japonska, ki je že mogočen faktor na Kitajskem. To ve Anglija, vedo Zedinjene države, ve Francija. Zaradi tega so Kitajsko označili kot nekako nevtraln timeritorij, pri čemer pa niso mislili, da ne sme nihče blizu, marveč so hoteli doseči le to, da jo katera zaveznica ne zasede, pač pa bodo poizkušale zasadi v nevtraln Kitajsko vse konkurenčne svoje kapitalistične krempije. Pogodba garantira Kitajski neodvisnost, pogodba velja deset let in do takrat bo Kitajska imela mir pred oboroženo vojno, če ne bo katera pogodbenica kršila pogodbe. Do takrat pa utegne, da ta ali ona rafinirana kapitalistična država dobi gospodarski vpliv na Kitajskem.

S to nado so se najbrže razšli vsi udeležniki washintonske „razorožitvene“ konference.

Delavstvu v razmišljanje.

Pod naslovom »Socializem v Jugoslaviji« je »Jugoslavija« št. 303 priobčila članek, v katerem članekar v spodaj citiranem delu precej objektivno razmotriva o razvoju socializma v Jugoslaviji in pove marsikatero — žal — bridko resnico. Zaradi tega navajamo nekaj značilnih odlomkov tega članka, ki dajo treznemu delavstvu marsikaj misliti o nesrečnem razkolu med jugoslovanskim proletarijatom in njegovih posledicah, čeprav piše to meščanski list. Članek izvaja med drugim:

»Ugotoviti moramo zgodovinsko-kulturno dejstvo, da je za posamezne narode socialistično gibanje znak njihove kulture in njihove organizatorične jakosti. Ako pogledamo narode, katere nazivamo velike, tedaj ugotovimo zlahka, da so baš proletarske energije tisti činitelj, ki je oblikoval velike narode, ki je velikim narodom ustvaril ogromna industrijska in gospodarska telesa, ki je dvignil široke plasti k velikopotezni javni in duševni aktivnosti. Iz tega stališča je torej socializem za vsak narod predpogoj njegove kulturne in državne veličine.

Ako pogledamo v tem smislu na pojave socialističnega gibanja v Jugoslaviji, tedaj moramo na žalost konstatirati, da so izgledi za vpliven razvoj socialnega gibanja pri nas zelo slabi. To izhaja predvsem iz treh ozirov. Prvi je duševna razoranost jugoslov. proletarijata in njegovih voditeljev, drugi je dosedanj neuspešni razvoj socializma od preobrata dalje, tretji pa se nahaja v političnih silah, ki odločujejo o notranji politiki v Jugoslaviji in dovedejo tudi o socialni misli in o telesnoduševnem razvoju jugoslovanskega delavstva.

Poglejmo prvega! Svetovna vojna je bila zrevolucionirala ljudstva v taki meri, da so komunistični teoretiki prerokovali nastop dobe, v kateri naj delavstvo seže po

državni oblasti in po uredbi celokupne gospodarske in državne organizacije človeške družbe. Tudi pri nas so se razširile te ideje, delavstvo je trumoma zapuščalo vrste starih borcev izpred vojne in se pridružilo neizkušenim propagatorjem sovjestičnih smotrov. Ta proces se je izvršil z nemajhno izgubo, ker je delavstvo žrtvovalo v dolgotrajnih mezdih in političnih borbah preizkušene voditelje previdnega socialnega razvoja in razvite organizacije strokovnega in gospodarskega združevanja proletarskih mas, na katere je starejši socializem naslanjal svojo poglavitno moč. Vse ta mnogostroki bojni aparat je v novem razvoju socializma razpadel in na njegovo mesto je stopilo trenutno revolucionarno razpoloženje mas in njenih novih voditeljev.

Vsled te izgube je danes socializem mnogo na slabšem kakor je bil ob preobratu. Od tega leta namreč je socialistično gibanje v Jugoslaviji vzelo tisti pravec, ki mu ga je diktiralo demokratsko meščanstvo. Ugotovljeno je, da so demokratski ministri s sodelovanjem javne oblasti podpirali komunizem, ker je zanašal v resne in ustaljene desetletne socialistične organizacije razkroj. Ko pa je komunizem zrasel preko ramen demokratskih državnikov, tedaj so z zakonom o redu in radu razpršili mase in voditelje in od mogočnega socialističnega gibanja ni ostalo ničesar. (Ničesar, to je seveda malo pretirano. Op. ur.) Danes ko se bližajo pomladanske skupščinske volitve se vračajo komunistični agitatorji v domovino in vlada jim dovoljuje voditi strankersko propagando, ker se dobro zaveda razkrajajočega pomena, ki ga ima to gibanje vsled svojega programa kakor tudi vsled neizkušene politične vihravosti njegovih voditeljev za odločniš nastop socialne misli proti kapitalu v jugoslovanski državi.

Pripravimo se!

Pripravimo se, proletarci! Zastavimo vse sile, da se rešimo iz te mučne agonije, v kateri se nahajamo od časa razkola! Razdor v naših vrstah nas pritiska zmerom bolj ob tla. Bič za bičem pada po našem hrbtu, toda tistih gospodov, ki so napravili razdor med proletarijatom, ni več. Poskrili so se, čeprav so kričali na vse grlo, kaj bodo naredili za nas delavce, čeprav so prorokovali revolucijo. Nič niso naredili! Enotno moč proletarijata so razbili in nas spravili v tako slab položaj, da lahko buržoazija dela z ubogim delavcem, kar se ji zljubi. Mečejo delavce na cesto in ne upoštevajo zakonitih predpisov in pridoljenih pravic delavstva.

Ne pustimo se več varati od fraz nekaterih kričalcev, ki še vedno hodijo okrog z »Delavskimi Novicami« in hujskajo proti našim somišljenikom!

konj! Organizirajmo se zopet! Ne sramujmo se! Stopimo nazaj v stare naše poštene vrste, da pomagamo v boju za naše delavske pravice!

Sliši se, da je mnogo delavcev, ki že spoznavajo, da so bili zabljeni od komunističnih obljub in fraz. Toda še niso prišli nazaj v naše vrste. (Delavstvo jih imenuje čakovci).

Dragi prijatelji! Čim dalj boste čakali, tem bolj bo pel bič buržoazije po hrbtu!

Torej ne čakajte! Stopite v bojno vrsto, ki se bori zares za naše ljudske pravice! Sklenimo vrste v naši strokovni in socialno-demokratski politični organizaciji!

Živel organizirani proletarijat!
Organiziran rudar iz Zagorja.

K strankinemu zboru.

Pred durmi imamo strankin zbor. V našem listu se še nihče ni oglašil k dnevnemu redu, ki je bil razglašen, niti se niso objavili posebni predlogi ali razprave o pomenu našega bodočega kongresa. Vem, da se na sestankih razpravlja marsikaj, kar se tiče našega zbora, vendar pa smatram, da je diskusija o vprašanju, ki se bo razpravljalo o njih na kongresu potrebna javna diskusija, obsežna diskusija, ki pojasni pojme in zbuditi interes za bistvo socializma in delovanje stranke. Iz tega razloga, ker ni bilo doslej še prav nobene razprave, se mi zdi, da je bil rok za sklicanje zbora prekažan in da bi bilo le v interesu stranke, če bi se strankini zbor odgodil za nekaj tednov in pravočasno razpisal, da bi referenti in strankarji imeli dovolj časa za obdelanje snovi.

Stojim namreč absolutno na stališču, da mora vsa stranka sodelo-

vati na delu kongresa, to pa je le tedaj mogoče, če se vrši javna razprava, ki ni v nobeni stranki tako potrebna kakor v naši, ker morajo člani misliti, čutiti in delati z njo.

Prečital sem obsežni spored strankinega zbora, toda v kakem zmislu bo strankin zbor sklepal o važnih aktualnih vprašanjih, o tem pa doslej nisem slišal in ne čital kako razprave.

Obenem s tem dopisom vam pošiljam nekaj svojih misli in če se vam zdi primerno, pa jih objavite, če pa ne, je pa tudi prav. Ne zamerite mi, če sem povedal svoje mnenje. Nisem samo jaz takega mnenja, marveč so drugi tudi, ker se zavedajo, da moramo stopiti pred naš parlament pripravljeni in z zavestjo, da hočemo koristiti razredni zavednosti in socialističnemu prepričanju v proletarskih vrstah.

K. R. v M.

Politične vesti.

+ Proti militarizmu in zmanjšanje števila stalne vojske je, kakor smo že včeraj poročali, energično nastopil odposlanec socialističnega kluba v finančnem odboru v Belgradu, sodrug dr. Korun. Zdi se, da bo ta zahteva socialističnega kluba imela vsaj delen uspeh. Sodr. dr. Korun je zahteval, da se zmanjša število stalne vojske od 150.000 vsaj na 100.000 mož.

+ Narodni socialisti izpremenili svoje stališče glede revizije ustave? Ko or znano, so se narodni socialisti po sprejetju ustave pridružili z dušno in telesom klerikalcem za revizijo ustave v klerikalnem avtonomističnem smislu in so to »svojo« zahtevo po taki reviziji zelo nerodno zastopali v svojem časopisu. »Jugoslavija« z dne 14. t. m. pa zaključuje v svojem uvodniku, da bi se borba za tako revizijo ustave, kakršno vodijo doslej meščanske stranke, mogla zavleči še dolgo vrsto let in bi tako potisnila v ozadje gospodarske, socialne in kulturne probleme. Načelni vidiki strank v teh problemih bi na ta način še dolgo ne prišli na površje. (Zato mora Hrvatski blok in pa klerikalna stranka danes uganjati toliko demagogije, navačajoč vodo na svoj mlin za revizijo ustave v klerikalno-političnem smislu!) Ako pa pride do čimprejšnjega sporazuma v teh ustavnih bojih, pa bi se v Jugoslaviji razmahnilo zemljoradniško gibanje poljedelskega stanu, delavstvo bi našlo pogoj svoje edinstva in moči, današnje diktatorske meščanske stranke pa bi prišle v številčno agonijo, ki bi jih pahnila iz vladajočega položaja današnjih dni. V tem smislu se nam vidi, da bi moral za jugoslovansko socialni-

stično delavstvo in za njene voditelje biti merodajen le tak notranji razvoj, ki v najkrajšem času likvidira z ustavnim vprašanjem in s tem tudi z demokratsko stranko, ki je nositeljica politike izigravanja komunizma in državne vlasti proti zdravemu razvoju jugoslovanskega delavstva. — To je dragoceno priznanje narodnih socialistov, da je stališče našega socialističnega kluba glede revizije ustave in naše presojanje ustavne borbe meščanskih opozicijskih strank (predvsem hrvaškega bloka in klerikalcev) povsem pravilno s socialističnega, t. j. proletarskega stališča.

+ Bojno razpoloženje na Francoskem. Med francoskimi rudarji je opažati veliko razburjenje, ki se utegne vsak čas končati z velikansko splošno stavko. Po zadnjem porazu, ki ga je francoski kapitalizem doživel na severnem tekstilnem ozemlju, ni postal prav nič pametnejši in ne vidi, da se mu morda v sedanjih razmerah, ko so delavske organizacije močne in bojevitve, vsak izzivalni poskus ponesečiti in ga temeljito blamirati. Podjetniki skušajo sedaj pri rudarjih, da bi jim znižali plače. Njih namera je pa imela tak uspeh, da bodijo po rudniških revirjih agitatorji in pripravljajo črne ljudi izpod zemlje za veliko stavko in jih bodre zanj. Na par mestih je delavstvo tudi že prenehalo z delom. Strokovne organizacije konferirajo.

Dnevne vesti.

Požar. Predvčerajšnjim je požar vpepel pri kolodvoru v Škoji lok žago in sklade desk in tramov, lasti podjetnika Heinricharja. Škoda se čeni okroglo na 10 milijonov kron.

Stavka tipografov v Jugoslaviji bo najbrže izbruhnila do novega leta, ker se podjetniki trdovratno branijo ugoditi malenkostnim zahtevam po zvišanju plač.

Prva seja delavske zbornice bo sklicana najbrže prve dni meseca januarja, ker je za to nedeljo ni več mogoče sklicati, potem so pa prazniki.

Dijakom iz zasedenega ozemlja. Kr. italijanska delegacija je naznaila višjemu šolskemu svetu, da so dijakom in dijakinjam iz Jul. Benečije za božične počitnice ne bodo — kakor preje — izdajali posebni potni listi (Passaporto speciale), temveč se bo moral vsak posameznik zgledati pri kr. ital. delegaciji, ki mu bode proti predložitvi domovnice izdala veljaven potni list. Pristojbina za vsak potni list, veljaven za eno leto, znaša 25 lir v zlatu ozi. 195 dinarjev.

Veseli Božič in žalostna usoda slepih nas sili, da si usojamo prositi vso plemenito javnost, naj odpre svoja srca in doprinese sedaj »dar slepih na altar«, bodisi v oblačilih ali denarju. Vsako, tudi najmanjše darilo hvaležno sprejema predsedstvo »Podpornega društva slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12 v društveni pisarni.

Koliko je učiteljev v naši državi. Po statističnih podatkih, ki jih je zbralo ministrstvo prosvete, znaša število učiteljev v naši državi 18.000.

Maribor.

Cankarjeva proslava v Mariboru. »Svoboda« v Mariboru priredi proslavo v nedeljo 18. t. m. ob 10. dopoldne. Na programu sta dve predavanji s. Favaia in s. Golouha, da le recitacije Cankarjevih del po člani narodnega gledališča v Mariboru. Proslava se vrši v veliki kazinski dvorani. Mariborski proletarijat naj pokaže, da mu je spomin na najljobejšega glasnika našega bednega ljudstva ravno tako drag kakor je bil ostalemu proletarijatu v Sloveniji.

Celje.

Cankarjeva proslava v Celju. V soboto, 10. dec. so nastopili O. Zupančič, F. Albreht, ga. Sajovičeva in gđ. Černejeva, s predavanji o Cankarju in recitacijami iz njegovih del v mestnem gledališču, ki je bilo skoro popolnoma prazno. Ko pa je priredila »D. I. Z. Svoboda« Cankarjevo akademijo, se jo je udeležilo nad 200 poslušalcev in to samih delavcev. Pripomniti pa moramo, da bi bilo predavanje posl. Bernota neprimerno bolj obiskano, če ne bi ustvarilo prave zmede kr. okrajno glavarstvo, ki je predavanje prepovedalo, pa ga v zadnjem hipu zopet dovolilo.

Ptuj.

Ptuj. Ptujski obrtniki so imeli v nedeljo 11. t. m. sestanek, na katerem so se razgovorili o prireditvi obrtne razstave v Ptuj. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki ima ukreniti glede razstave potrebne priprave.

Draginja v Ptuj. Mast se tu prodaja že po 96 do 100 K kg, a sladkor v kockah po 60 K kg, jajce komad 10 K. Kam plovemo s to nezno draginjno.

Organizacijski vestnik.

Iz strok. organizacije.

Vič pri Ljubljani. Krajevna politična organizacija JSDS vabi vse člane na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob 20. uri v gostilni »Amerika« na Viču. Vsled važnega dnevnega reda je nužno potrebno, da se sestanka vsak član točno in gotovo udeleži. — Odbor.

Odgovorni urednik: Maks Žagar.